

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИДУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ¹

Розвиток підприємницької діяльності є важливим фактором для економічного зростання будь-якої країни. В сучасних умовах підприємництво відіграє ключову роль у створенні робочих місць, збільшенні податкових надходжень та підвищенні загального добробуту суспільства. Вибір виду підприємницької діяльності є важливим стратегічним рішенням, яке впливає на конкурентоспроможність компанії та її стійкість на ринку. Важливо обирати ті сфери діяльності, які мають високий потенціал для зростання в умовах сучасної економіки. Одними з таких є інформаційні технології, екологічне виробництво та аграрний сектор, які демонструють стійкі тенденції до розвитку як на національному, так і на міжнародному рівні.

Історія розвитку підприємництва сягає часів, коли люди почали організовувати виробництво і торгівлю для задоволення базових потреб. Спочатку підприємництво мало форму ремесел та обміну товарами. З часом з'явилися великі торгівельні компанії, які контролювали значні обсяги ресурсів і товарів, і розвивалися міжнародні торгівельні відносини. [1]

У цих умовах нормативно-правова база стає важливим інструментом підтримки підприємництва. В Україні ця база є достатньо розвинутою і забезпечує правовий захист підприємців. Основними законодавчими актами, що регулюють підприємницьку діяльність, є Конституція України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Закон «Про підприємництво», «Закон Про державну підтримку малого підприємництва» та інші. Перелічені нормативні документи створюють основу для діяльності підприємців, регламентуючи питання реєстрації бізнесу, оподаткування, укладання контрактів і захисту прав власності.

Таким чином, правове забезпечення є важливим для створення сприятливого бізнес-середовища, яке дозволяє підприємцям ефективно розвивати свої компанії. Особливо це актуально для галузей, що мають високий потенціал, таких як інформаційні технології та екологічне виробництво. Нормативно-правова база також підтримує інтеграцію українського бізнесу у міжнародні ринки завдяки угодам про уникнення подвійного оподаткування, захист інвестицій і торгівельним угодам з ЄС. Таким чином, чітка правова структура допомагає забезпечити стабільність і передбачуваність умов для підприємницької діяльності. В економічній теорії підприємництво розглядається як процес організації і управління підприємством з метою отримання прибутку, враховуючи ризики і невизначеність. Одним з основних завдань підприємця є вибір виду діяльності, який відповідатиме поточним ринковим умовам, наявним ресурсам та власним компетенціям. [2]

Оптимальний вибір ринкової ніші є фундаментом для довготривалої стабільності та успіху підприємства. Сучасні підприємці повинні гнучко реагувати на зміни в економіці та технологіях, впроваджувати інновації та активно досліджувати нові ринкові можливості для своїх товарів і послуг. До того ж важливу роль відіграють стратегічне планування, ефективне управління фінансами та системний підхід до управління ризиками, які є ключовими чинниками результативної підприємницької діяльності. [3]

Сучасне підприємництво охоплює широкий спектр видів діяльності, від індивідуальних підприємців до багатонаціональних корпорацій. На цьому етапі розвитку виокремлюють нові форми підприємництва, зокрема, соціальне підприємництва, екологічне підприємництво та сталі підприємництва.

Зокрема, соціальне підприємництво – це підприємницька діяльність, що вирішує

¹ Науковий керівник – Бутенко Дар'я Сергіївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємства, торгівлі та туристичного бізнесу, ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

соціальні проблеми через бізнес. Прикладом є організація TOMS, яка заснована на моделі «one for one»: за кожен проданий пару взуття компанія передає одну пару дитині з малозабезпеченої родини. Така стратегія не лише приносить прибуток, а й вирішує проблему відсутності необхідного взуття у бідних регіонах. [4]

Екологічне підприємство зосереджене на вирішенні екологічних проблем. Прикладом є компанія Tesla, яка створює електромобілі та сприяє зниженню викидів шкідливих речовин у повітря. Tesla також розробляє акумулятори для зберігання енергії та сонячні панелі, що допомагає зменшити використання викопного палива і сприяти розвитку відновлюваної енергетики. [5]

Стале підприємство орієнтоване на баланс між економічним розвитком, соціальною відповідальністю та екологічною стійкістю. Прикладом є компанія Patagonia, яка виготовляє одяг з перероблених матеріалів і активно підтримує природоохоронні проекти. Patagonia також закликає своїх клієнтів купувати менше одягу, сприяючи усвідомленому споживанню і сталому використанню ресурсів. [6]

Слід зазначити, що в останні роки демонструють значний розвиток підприємницької діяльності в Україні, особливо в ІТ-секторі, про що свідчать дані експорту комп'ютерних послуг представлені на рис. 1

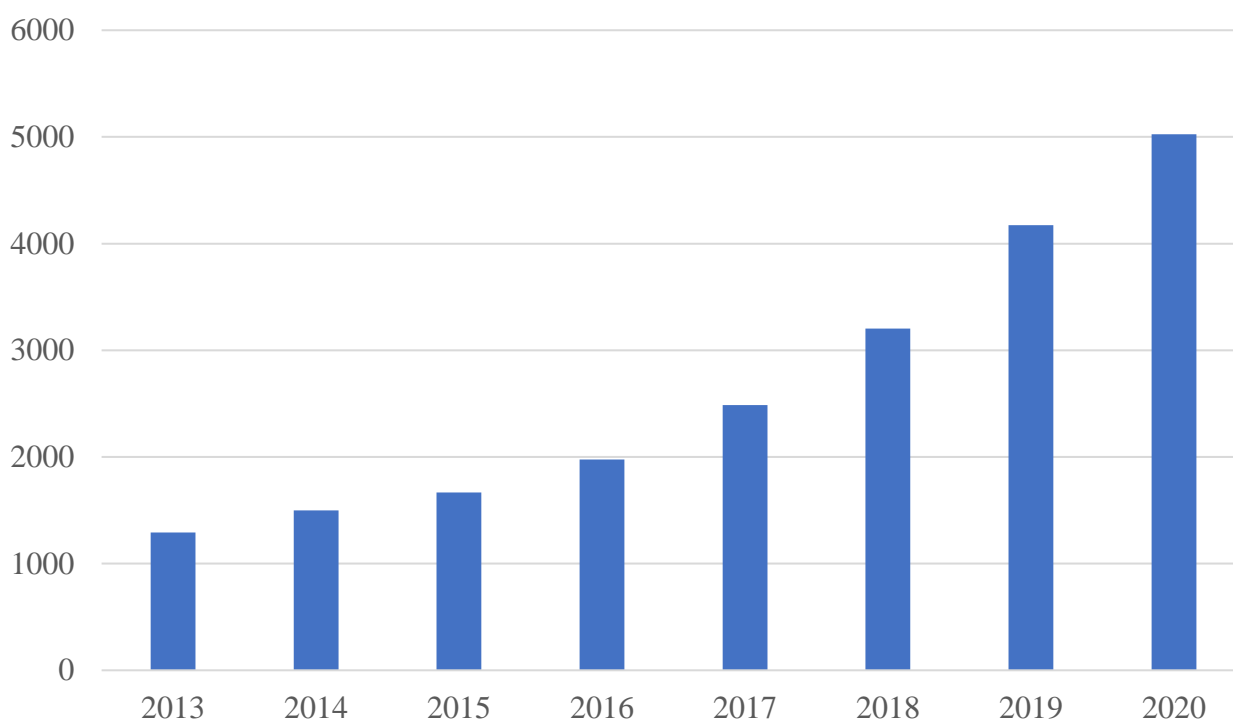

Рис. 1. Експорт комп'ютерних послуг (млн. дол.) [6]

Позитивна динаміка Export of Computer Services обумовлена тим, що Україна має кваліфікованих програмістів з технологічними стартапами, які залучають іноземні інвестиції. Також зростає інтерес до екологічно чистого виробництва та зеленої економіки. Наприклад, попит на органічну продукцію, екологічно безпечні матеріали та відновлювальні джерела енергії збільшується не лише серед українських споживачів, але й на міжнародних ринках. Відкриваючи нові можливості для підприємців, які можуть розвивати бізнес у цих напрямках.

Традиційні галузі, такі як аграрний сектор, також залишаються важливими для економіки України. Завдяки природним ресурсам, Україна є одним з провідних світових експортерів зерна. Однак, у цьому секторі також є потреба у впровадженні інноваційних технологій для підвищення ефективності виробництва і зниження витрат. Діджиталізація сільського господарства, впровадження розумних технологій та автоматизація процесів є актуальними тенденціями, які дозволяють підвищити продуктивність і конкурентоспроможність на міжнародному ринку. Крім того, розвиток електронної комерції і цифрових платформ змінив правила гри для багатьох підприємців. [7]

Отже, вибір виду підприємницької діяльності є складним, але важливим процесом, який впливає на успіх бізнесу в довгостроковій перспективі. Врахування поточних ринкових тенденцій, інноваційних можливостей та правового середовища є ключовими факторами для підприємців. В умовах швидких змін у глобальній економіці, підприємцям необхідно орієнтуватися на нові можливості, такі як ІТ-сектор, екологічне виробництво та аграрний сектор, які мають значний потенціал для зростання в Україні. Застосування сучасних технологій, адаптація до ринкових умов та інноваційний підхід можуть значно підвищити конкурентоспроможність бізнесу та забезпечити його стійкий розвиток. Таким чином, підприємці, які обирають нові сфери діяльності, можуть забезпечити собі успіх, якщо зможуть адаптуватися до змін і використовувати доступні ресурси для розвитку свого бізнесу.

Перелік використаних джерел:

1. Гриньов А. В. Економіка підприємства: підручник. Київ: КНЕУ, 2020. 556 с.
2. Портер М. Конкурентна стратегія: методика аналізу галузей і конкурентів. Київ: Основи, 2019. 432 с.
3. Друкер П. Ф. Ефективне управління підприємством: Практика і принципи. Львів: Каменярь, 2018. 364 с.
4. Social Enterprise Alliance. What is Social Enterprise? [Електронний ресурс]. URL: <https://socialenterprise.us/>
4. Tesla Inc. Impact Report 2023. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.tesla.com/impact>
5. Patagonia. Our Footprint. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.patagonia.com/footprint.html>
6. Держстат України. Експорт комп'ютерних послуг 2023. [Електронний ресурс]. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
7. Глобальні тренди підприємництва: виклики та можливості для України. Аналітичний звіт. — Київ: Інститут економічних досліджень, 2023. 245 с.